

Становище

от

доц.д-р Борис Кирилов Сергинов

за кандидатурата за образователна и научна степен „ДОКТОР“ в катедра „Изкуствознание“ при НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ, г.София на Кирил Маринов Христов

и документите представени за присъждане на научна степен „доктор“ и дисертационен труд на тема:

„Някои аспекти на взаимоотношенията изкуство – бизнес в съвременния свят на изкуството. Примерът с творчеството на Марк Костаби“

1. Актуалност и научна значимост на дисертацията представена за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“.

Разработваната тема на настоящата работа се занимава с проследяването на процеса на изработване на художествения продукт в периода на поп арт.

Във връзка с тази тема докторанта проследява взаимоотношенията на различните участници в културните и социални процеси, съпътстващи изработката на творбата – автор, мениджър, творчески изпълнител, публика, купувач, дилър, галерия, медии. На анализ са подложени и взаимоотношенията в групата художници, участващи в създаването на художествените произведения, различните стилове, подходи и процедури в творческия акт. Избора на подобна проблематика на дисертационен труд е подходяща и актуална, още повече, че е продиктувана от работата автора с един от световно известните поп артисти на 80-те – 90-те години на 20 в. – Марк Костаби и от участието му практически в този специфичен творчески процес в продължение на петнадесет години. Опирайки се на личния си опит, докторанта анализира и изследва тези процеси, като откроява и собствения си принос в това социално, културно и икономическо явление. И не на последно място описва особеностите на естетическата концепция на явлението поп арт, постиженията, процесите и резултатите на новите естетически възгледи, спецификите, които стилът привнася, и различията, които го отличават от други художествени течения.

Систематични изследвания върху поп-арта от подобна гледна точка не са правени до сега в рамките на Българската академична и университетска общност и са рядкост и изключение дори в чуждестранната академична среда. Никога до този момент, например не са изследвани и анализирани процесите отвътре – на конципиране, реализиране, реклама и продажба. Именно в представянето на подобен поглед отвътре навън се състои един от основните моменти, които настоящата работа успява отлично да осветли. Обичайният подход към проблематиката – казва автора на стр.14 от дисертационния труд – е включването на поп арта в по-широката перспектива на модерното изкуство като цяло и разглеждането му отвън навътре, от критиката на готовата художествена продукция към въпросите за творческото конципиране и реализация на проектите, без поглед и анализ на процесите отвътре – на конципиране, реализиране, реклама и продажба.

Резултатът е постигнато обобщаващо изследване с поглед към цялостната структура на процесите, протичащи в съвременното изкуство и поп арта в частност. Такова изследване е рядкост и изключение и разглежданата дисертация го доказва.

Предложеният за становище дисертационен труд е фокусиран върху опита да се обобщи като модел за изследване една ситуация в която до голяма степен за да се определи природата на взаимоотношенията изкуство и бизнес в съвременния свят на изкуството, трябва да се признае съвременната гъвкавост и многоликост на засяганата проблематика и да се разширят границите на изследването извън чисто визуалната страна, което превръща модела на дисертацията в интердисциплинарен.

В този смисъл работата по докторантския труд се базира, както констатирахме по горе, върху един интердисциплинарен поглед към проблематиката, като съчетава според мен изкуствоведски, културологични, социологически и др. гледни точки и изследователски методи, като сравнителен анализ и метода (Вьолфлин) успешно прилаган при изследване на пластичните изкуства. Като цяло представеният за рецензия текст се чете лесно, но е научно плътен и в него читателя диша свободно следвайки логиката на изложение, той получава представата за един историографски и структуралистки подход.

Работата на доктората по темата показва, че научноизследователският подход е основателен при работа върху конкретния проблем. Разработваната тема конкретизира явления и прави ясни и задълбочени изводи а именно:

- В първата глава на дисертационния труд е разгледан общия фон на художествено-артистичните процеси. Основни насоки и тенденции като докторанта проучва и представя различни течения от миналото до днес които пряко влияят върху поп арт и творчеството на Марк Костаби.
- Във втората глава Христов разглежда формирането на „корените“ на Марк Костаби като художник. Влиянието на естонската култура и традиция. Влиянието на Анди Уорхол. Подробно проучва стилообразуващите фактори в стилът на Костаби. Докторанта пише: „ Костаби упражнява обществено заклеймените като нечестни практики, като наема млади хора на ниска надница, които не само произвеждат творбите му, но дори ги концептуализират и озаглавяват. Така поп артистът прокарва независим труд, отделен от американските студия. Той призовава своите работници с непочтителните слоугъни като: „Един дилър не трябва да има яхър за художници. Художникът трябва да има яхър за дилъри“. С тези идеи и декларации Костаби повдига булото на бизнеса в изкуството и ликуващо го пародира за сметка на собствените финансови успехи.“ Във формообразуващите фактори е проследено и значението на „Човечето“ на Костаби. Централен художествен образ (и в този смисъл друг повтарящ се мотив) в творчеството на Косатби, човешката фигура без лице.
- В доктората са направени важни и задълбочени изводи въз основа на обстойно проучване като например, че поп артистът използва уменията, съвършенството и майсторството на изпълнители, които той самият не притежава и не би могъл да постигне, а негови остават хрумването – идеята, концепцията за шоу, която се реализира от група, включваща имидж мейкъри и сценаристи, провеждащи „мозъчна атака“, вследствие на което се подбужда големият интерес на зрителя.
- Текстът посочва и идейните връзки между творчеството на Костаби, Джорджо де Кирико и Хопър. Текстът на дисертацията разглежда също така и особеностите на микрокосмоса на фона на макрокосмоса – квартала Ийст Вилидж в долен Манхатън, който е една представителна извадка за света на изкуството в Ню Йорк, проследени са основни моменти от първите публични изяви на Костаби в галериите на Ийст Вилидж, както и влиянието на тази среда върху творческите му идеи.

▪ В глава трета е проследена проблематиката на отношенията изкуство – бизнес. Христов прави следния важен извод „Изкуството на Костаби е свързано със сферата на бизнеса на няколко нива. Неговото студио функционира като самостоятелна търговска единица (следвайки принципите на едноличен търговец) и участва в състезанието на динамичния американски пазар. На второ място, много от картините анализират отношенията в бизнес света. Трето, самият Костаби организира състезания за най-дорбо написано есе-разсъждение върху картина, което допълнително стимулира въображението на публиката при интерпретирането на творческите сюжети и създава по-широка известност на картините.“

В този смисъл работата на докторанта обогатява с понятия разбирането за поп арт, разглеждайки го в изкуствоведски, културологичен и бизнес план. Както и изследва и представя отлично една сложна и мултидисциплинарна проблематика.

2. Приноси на автора:

1. Изследва *генезиса на поп арт и творчеството на Марк Костаби.*
2. *Анализира различните понятия свързани с изкуството и бизнеса, техният вид и структура.*
3. *Изследва проявленията на различните художествени течения и явления в съвременната културна и бизнес среда през призмата на творчеството на Марк Костаби като пример.*

Научно-приложната стойност на дисертационния труд относно някои аспекти на взаимоотношенията изкуство – бизнес в съвременния свят на изкуството са:

1. Съставяне на модел за изследване относно теми свързани с изкуството и бизнеса.
2. Анализиране на културната среда свързана с появата и развитието на взаимоотношенията изкуство – бизнес в съвременния свят на изкуството, като се използва за пример творчеството на Марк Костаби.

Налице са както следват:

Дисертационният труд е в обем от 137 страници (вкл. заглавна страница, увод, три глави, заключение, справка за приносите и приложимост на резултатите, библиография, списък на източниците и приложение подкрепящи теоретичното изследване.

Обобщение

- . Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертационния труд.
- . Изследването както и проучвателната дейност са лично дело на докторанта.
- . Структурата на доктората е ясна и логична.

- . Хипотезата на докторанта и формулираната цел са защитени убедително.
- . На лице са и горе изброените приноси на дисертацията.

Заклучение:

Оценявам научните качества и приноси на дисертационния труд, неговата обществена, социална, научна и творческа значимост, личния принос на докторанта и практическата полезност и актуалност на изследвания проблем, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на образователна и научна степен „Доктор“ на Кирил Маринов Христов

10.03.2014 г.
Гр. София

Становище: доц.д-р Борис Сергинов